

Constantin Dobroescu, Carmen Băjenaru, *Societatea Literar Științifică „Tinerimea Română” (1877-1948)*, Editura Premier, Ploiești, 2013 (prof. MIRCEA BOTIȘ, pr. stavr. RADU BOTIȘ)

Apărută la Editura Premier din Ploiești în anul 2013, cartea *Societatea Literar Științifică „Tinerimea Română” (1877-1948)* scoate la lumină cele mai importante și pline de substanță activități ale societății numite. Bazată pe un complex material bibliografic, fiind prima sinteză despre această societate, lucrarea face o prezentare de început a scopului acesteia care și-a găsit întinderea până la Ulmenii Maramureșului. Cel mai de seamă reprezentant de aici a fost Florian Ulmeanu, pe atunci student la medicină, apoi doctor docent și, mai apoi, promotorul medicinei sportive moderne, cu teza de doctorat în acest domeniu, apreciată cu calificativul trăs honorabil, primind și premiul Boullard din partea Academiei de Medicină a Franței. De asemenea, fondator al Societății de Medicina Culturii Fizice și membru în Comitetul de redacție al revistei „Buletinul Societății Medicale de Educație Fizică” și, mai apoi, membru post-mortem al Academiei de Științe Medicale din România. Este întemeietorul societății culturale „Tinerimea din Ulmeni” (1923-1939) care, prin activitatea bogată și diversificată pe care a desfășurat-o, a înscris o pagină luminoasă în trecutul mișcării de emancipare culturală, social-economică și sportivă a satelor de pe Valea Someșului, din raza de acțiune a societății făcând parte 15 localități: Ulmeni, Tohat, Chelița, Țicău, Arduzel, Mânău, Someș-Uileac, Sălsig, Gârdani, Asuaju de Sus, Asuaju de Jos, Ariniș, Vicea, Băsești și Benesat. Din aceeași instituție a făcut parte și Emil Gavriș, marele interpret, compozitor și dirijor, violonist de seamă, de obârșie din Chelița, licențiat în drept al Universității „Regele al Carol II-lea” din Cernăuți.

Aici, membrii societății au trecut la organizarea unor manifestări de amploare, prima având loc în 1931, de Sfântul Petru, și a fost rezervată sărbătoririi poetului Petre Dulfu la Tohat, cu ocazia împlinirii vârstei de 75 de ani. În afara sătenilor veniți din peste 15 comune, a participat o serie de personalități din județ și din țară, dintre care amintim pe Emil Bran, Elena Pop Hossu-Longin, președinte de onoare al societății, Leontin Ghergariu, Gheorghe Mătieșanu, prefectul județului Sălaj, Petru Bran și alții. Cu această ocazie s-a dezvelit monumentul poetului Petre Dulfu, cu sprijinul Despărțământului Zalău al Astei. O altă manifestare de amploare a fost sfințirea Monumentului Eroilor, care a avut loc în anul 1933 la Ulmeni, o sărbătoare patriotică și românească vibrantă la care au participat mii de cetățeni. O parte din serbările culturale de amploare, cu program complex, a fost organizată în colaborare cu Astra. O astfel de manifestare a avut loc la 26 aprilie 1938 și a cuprins concerte corale prezentate de corurile țărănești, conferințe, dansuri, muzică populară etc. Activitatea societății pe tărâm cultural a cunoscut o continuă extindere și diversificare. În 1936 în comună funcționa o bibliotecă care cuprindea peste 600 de

volum de literatură și alte genuri. Cu ajutorul Casei Școalelor și a Societății Studenților Someșeni din București, Tinerimea din Ulmeni și Jur a înființat biblioteci în mai multe sate. Tot în satele din jur a fost înființată câte o Casă de citire. O inițiativă cu rosturi de profunzime pe linia valorificării patrimoniului etnografic a constituit-o inaugurarea la 23 iulie 1933 a Muzeului istorico-etnografic, cu ocazia dezvelirii Monumentului Eroilor. Activitatea culturală a Societății Tinerimea din Ulmeni și Jur a cunoscut continuitate până în 1940, la cedarea Ardealului, când mulți dintre membrii ei au fost mobilizați ori s-au refugiat, ceea ce a generat întreruperea bruscă a activității. Prin realizările înscrise în plan cultural, vreme de aproape două decenii societatea a constituit un focar de cultură și un far luminător pentru satele codrenești.

Viața culturală și națională reprezintă liantul indispensabil unității unui popor, iar prin ceea ce a reușit Tinerimea de elită a României prin bunele legături cu celelalte societăți culturale și naționale ale vremii sunt demonstrate cu prisosință aceste deziderate. Neamestecată politic, Tinerimea Română a fost mereu sensibilă la problemele confrăților. Prin multitudinea, dar și diversitatea activităților pe care le-a desfășurat a reușit să aducă împreună generații diferite, ceea ce nu poate fi decât lăudabil.

Desigur, autorii cărții – profesorul doctor în istorie Constantin Dobrescu știind să-și exploateze potențialul științific și publicistic, nefiind la prima carte de acest gen, dar și prof. Carmen Băjenaru, dascăl de elită cu bune performanțe ale elevilor atât la nivel local cât și național, metodist la ISJ Prahova și formator în diverse proiecte ale CCD Prahova și în cadrul Universității „Valahia” din Târgoviște – și-au dat binemeritul obol pentru ca lucrarea să poată ajunge la cititori. O carte plină de substanță, o carte necesară. Munca celor doi autori înglobează calitățile lucrului bine făcut: cercetare, aprofundare, profesionalism. Har și condei pe mai departe!